

At tage beslutninger

"Men hvis det er jer imod at dyrke Herren, så vælg i dag, om I vil dyrke de guder, jeres fædre dyrkede på den anden side af floden, eller amoritternes guder, i hvis land I bor. Jeg og mit hus vil tjene Herren" (Jos 24,15).

Hovedtanke

Mennesket er skabt med evnen til at tage beslutninger.

Introduktion

Den australske missionær og børnebogsforfatter Paul White fortæller i en af sine historier om et æsel, der er utilfreds med kuløren på sit skind. Dets venner ved råd for det og fører det til en hule, hvor ønsket bliver opfyldt. Flere gange går æslet ind i hulen og ønsker sig en ny kulør, men hver gang er det utilfreds. Da æslet senere igen begiver sig ind i hulen, sker det, at hulen styrter sammen. Det når lige akkurat at komme ud. Nogle få øjeblikke efter opdager æslet, at det har fået et stribet skind.

Børnene, der lytter til historien, griner, klapper i hænderne og råber: *Æslet er blevet en zebra, fordi det ikke kunne beslutte sig!* (Paul White, *Der Esel, der ein Zebra wurde*).

Vi mennesker står hele tiden overfor at skulle træffe valg. Angiveligt tager hvert menneske hver dag omkring 20.000 beslutninger. De fleste af dem tager vi lynhurtigt og uden at tænke os længe om. Til andre beslutninger har vi brug for mere tid.

I løbet af denne uge vil vi tænke over, hvordan vi tager beslutninger. Vi vil gøre det ved se på, hvad Gud valgte at gøre i forhold til os mennesker. I lyset af denne erkendelse kan vi også tage vores egne beslutninger i øjesyn.

Guds beslutning for os

2 Tim 1,9
Ef 1,3-14

Hvad fortæller disse tekster om den beslutning, Gud har truffet vedrørende menneskeheden?

Baggrund

Bibelen åbenbarer Guds hensigt med os mennesker. Det er tanker om fred, som er målrettet på en fælles fremtid (Jer 29,11). Også for Paulus har denne erkendelse afgørende betydning. Utrætteligt forkynder han glædesbudskabet og minder sine medarbejdere og menigheden om, at de er Guds elskede børn.

Gud har ikke forkastet menneskene efter syndefaldet, men holder i kærlighed og trofasthed fast i deres udvælgelse. Han har taget beslutningen om at frelse os. Også den kristne menigheds eksistens bygger helt og holdent på Guds frie og nådige vilje, som ved Kristus blev besluttet før verdens grundvold blev lagt (Ef 1,4-5).

"Han frelste os og kaldte os med en hellig kaldelse, ikke på grund af vore gerninger, men efter egen beslutning og af den nåde, som var givet os i Jesus Kristus" (2 Tim 1,9). I disse ord findes der ingen antydning af nogen som helst forudsætninger, som mennesker skal opfylde, for at blive antaget og frelst af Gud.

Menneskets udvælgelse er Guds suveræne beslutning. Enhver medvirken fra vores side er således udelukket. Denne sandhed rører ved hjertet og forstanden. Paulus indleder derfor sit brev til menigheden i Efesos med en hymnisk lovprisning, hvor velsignelsens fylde udfoldes, som Gud har skænket os ved Kristus. Priset være Gud!

Til eftertanke

"Med evig kærlighed har jeg elsket dig, derfor bevarer jeg min troskab mod dig" (Jer 31,3).

At tage rigtige beslutninger

Sl 119,89-105

Hvordan kan Bibelen hjælpe med beslutningsprocessen?

Baggrund

Salmernes Bog kap. 119 er det længste kapitel i Bibelen og har en enestående komposition. Ethvert af de 22 bogstaver i det hebraiske alfabet er tilegnet en strofe, hvis otte verselinjer begynder med det samme bogstav. Derfor kaldte Luther denne salme *Det gyldne Alfa-bet*. Hele salmen er en eneste hyldest til Guds Ord.

I den tolvte og trettende strofe (v. 89-104) står Guds forordningers evige gyldighed i forgrunden, som man kan sætte sin lid til på trods af alle genvordigheder i livet. Disse ord udtrykker glæden over, at Gud selv ved sin lov underviser den tilbedende, som derfor vandt sig mere indsigt og livsvisdom end *de gamle*, der er rige på livserfaring. I vers 105 bliver Guds Ord sammenlignet med en olielampe (*lygte*), som ikke helt kan erstatte dagslyset, men giver nok lys til det næste skridt, der skal tages.

Til fordybelse

Bibelen hævder at være en vejleder til livet. Det er faktisk muligt i den at finde nogle konkrete råd til forskellige livssituationer. Men dermed være ikke sagt, at Bibelen skal sættes lig med aktuelle bøger på rådgivningsområdet. Den leverer ikke simple "How-to"-svar, men peger mere i retning af livets grundprincipper og tilbyder pålidelig orientering.

Til anvendelse

I samtalen med *Gud*, læsning i *Bibelen* såvel som samtaler og diskussioner med andre skabes der klarhed. På den måde kan vi tage beslutninger, der er gode for os og som har positiv effekt.

Til eftertanke

- "Men hvis nogen af jer står tilbage i visdom, skal han bede om at få den af Gud, som giver alle rundhåndet" (Jak 1,5).
- "Ethvert skrift er indblæst af Gud og nyttig til undervisning, til bevis, til vejledning og til opdragelse i retfærdighed" (2 Tim 3,16).
- "Planer mislykkes, når der ikke er holdt råd, med mange rådgivere lykkes det" (Ordspr 15,22).

At vælge gode venner

Ordspr 12,26;
17,17; 18,24;
22,24-25
1 Kor 15,33

Hvilke principper for valg af venner nævnes i disse tekster?

Til fordybelse

Venner er vigtige. De er ikke udelukkende kammerater i vores barn- og ungdoms eventyr, men bliver også støtter for os i livet som voksne. Psykologer og sociologer har beskæftiget sig udførligt med emnet venskab og konstateret mange positive virkninger ved venskabelige relationer. Den, der dyrker venskabelige relationer, er psykisk mere stabil, fysisk sundere og har en forventet højere levealder. Venner kan også være til hjælp, når der skal tages beslutninger, og det gør godt at tale om problemer med en, man er tæt på og har tillid til.

Selvom Bibelens mennesker levede i familiesamfund, og (stor-)familien var den vigtigste stabilitetsfaktor, kendte man til den vigtige betydning af personlige venskaber. En af de mest kendte historier om sandt venskab er den om Jonathan og David (1 Sam 18-20). Også Jesus kendte til venskabets betydning og satte pris på dem. Til sine disciple sagde han: "I er mine venner" (Joh 15,12-15).

Udover understregningen af venskabets positive virkning, peger Bibelen dog også på mulige farer. Det handler ikke om venskaber for enhver pris. I de ovenfor anførte tekster nævnes kriterier, der kan give nyttig vejledning i at træffe beslutninger for eller imod et venskab. Når der ikke findes fælles værdier, når man får indtryk af at blive udnyttet eller ført bag lyset eller lever i konstant konkurrence med hinanden, burde man alvorligt tænke over, om et sådant venskab vil være attraktivt i længden.

Til eftertanke

"Jeg tænker hemmelige tanker, som andre slet ikke aner, og kun en ven skal man fortælle sine hemmelige planer, så er det godt at ha' en rigtig ven og ha' nogen at betro sig til igen."
(Eva Madsen, *Vennesang*)

At lære af sine erfaringer

Præd 2,1-11

Hvilken erkendelse kommer Prædikeren frem til på grund af sine livserfaringer?

Baggrund

Prædikeren sætter sig for at undersøge om det, der på hans tid var gældende som luksus og kultur, var kilden til *glæden* (v. 2). Han ville benytte enhver lejlighed til at nyde god mad og drikke og deltage i alle tænkelige fornøjelser. Han gør det, som mennesker, der *holder sig til tåbeligheder*, gør det, men under forudsætning af, at hans fornuft beholder styringen (v. 3). Han forfølger sin trang til at skabe noget (v. 4-6), øger sit antal af tjenere og kvæg, samler sig rigdomme og fornøjer sig med vin, kvinder og sang (v. 7-8).

Endelig kommer han til den slutning: Alt dette formår at give en vis tilfredsstillelse et øjeblik eller et stykke tid, men spørgsmålet om, hvad den varige værdi måtte være, hvad den egentlige mening er, forbliver ubesvaret. Den store lykkefølelse, som man havde håbet på, udebliver.

Til anvendelse

Vi tager beslutninger om, hvorhen vi vil styre vores liv med henblik på arbejde og karriere. Nogle livsbetingelser åbner for interessante perspektiver, andre sætter grænser for planer og mål. Indenfor det spillerum, som vi har til rådighed, kan vi dog foretage meningsfyldte valg til planlægning af vores liv. Oplevede erfaringer spiller her en stor rolle.

Hvor mange mennesker ville ved livets afslutning ikke ønske sig, at de havde tilbragt mere tid med deres partner eller familie og mindre tid på arbejdspladsen?

Til fordybelse

"Af skade bliver man klog!" – Er det sandt?

Hvad mener I om dette: En stor dansk dagligvarekæde havde den bemærkning til de nyansatte praktikanter: "I skal lave mindst fem fejl om året, men samme fejl kun én gang!"

Den vigtigste beslutning

Matt 7,24-27

Hvad gør Jesus opmærksom på med lignelsen om at bygge hus på forskellig grund?

Baggrund

Mange er kommet for at høre, hvad Jesus har at sige. Han tager fat på de vigtigste områder af livet og gør det klart, hvad der virkelig betyder noget i livet (Matt 5-7). Til sidst opfordrer han sine tilhørere til at træffe et valg og tage skridtet fra at høre til at gøre. Vigtigheden af denne beslutning anskueliggør han med lignelsen om det at bygge et hus. Før man begynder at bygge, bør man undersøge undergrunden nøje, fordi det er helt afgørende, hvad man bygger på. Jesus indbyder til at stole på Gud og leve med ham. På dette fundament kan vi bygge vores livs hus, som holder.

Til fordybelse

Gud har i sin kærlighed sagt JA til os. Det, der vækker beundring, er: Han tvinger os ikke til at elske sig. Sand kærlighed er frivillig. Bibelen viser, hvorledes Gud rækker ud til menneskene og søger efter dem for - uden manipulation og tvang - at vinde deres hjerter. Synligt ses det i Jesu liv og tjeneste. Mange tog imod ham og fulgte ham, andre afviste ham, og han lod dem gå.

Til anvendelse

Gud har udvalgt os mennesker til at blive frelst, men vi må beslutte os for, om vi vil modtage eller afvise frelsen. Uden tvivl er det den vigtigste beslutning i livet - med varige virkninger for os selv og også for andre.

Hvordan takler man forkerte beslutninger

Joh 8,2-11

Mennesker begår fejl og angret, hvad de har gjort.

Hvilken hjælp tilbyder evangeliet i forhold til forkerte beslutninger?

Til anvendelse

Bibelen beretter ikke kun om troshelte, men også om helt almindelige mennesker, der bestræbte sig på at tage rigtige beslutninger og alligevel måtte gøre den erfaring, at nogle beslutninger i bagklogskabens klare lys var forkerte.

Selvom de fleste mennesker bestræber sig på at træffe gode og rigtige valg, ved jo enhver, hvordan det føles at have taget en forkert beslutning. Nogle mennesker kommer aldrig nogensinde over det – og skader dermed i sidste ende sig selv. Studier har påvist: Hvis man ikke kan tilgive sig selv, koster anger levetid og livsenergi. Negative følelser udløser emotionel stress, der kan svække immunforsvaret. Derfor er det vigtigt at lære at takle forkerte beslutninger.

Forkerte beslutninger og deres konsekvenser bør helst ikke forties eller bagatelliseres, men omtales åbent og ærligt og anerkendes. Guds hensigt er ikke at straffe og fordømme menneskene for deres fejlagtige beslutninger, men at kalde dem til omvendelse og give dem en mulighed for en ny begyndelse. Bibelen viser ved hjælp af mange eksempler, hvordan Gud tilgiver mennesker, der har truffet forkerte valg, og åbner en ny fremtid for dem. Denne erkendelse hjælper i omgangen med forkerte beslutninger.

Resumé

Livet kræver, at der tages beslutninger hele tiden. Blikket på Gud, som har valgt os før tidernes morgen, hjælper os med at tage de rigtige beslutninger.

Spørgsmål til drøftelse

Udgangspunkt

Hvilke beslutninger har I stået overfor i denne uge?

Hvilke faldt det let at tage, hvilke var noget sværere at tage?

Supplerende
spørgsmål

Hvad gør I, når I står overfor vigtige beslutninger?

2 Tim 1,9
Ef 1,3-14

Hvad siger disse skriftsteder om Guds beslutning, som han har taget i relation til menneskeheden?

Hvordan hjælper denne erkendelse jer til at tage beslutningen, at Gud har valgt os?

Sl 119,105
Jak 1,5

Hvordan hjælper Bibelen jer med at tage beslutninger?

Hvilke konkrete valg har I haft glæde af?

Til fordybelse

Hvordan takler I forkerte beslutninger?

Fordi Gud har valgt os, behøver en forkert beslutning ikke være en katastrofe eller enden på alting.

Hvilken betydning har denne tanke for jer?